

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ/ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ-ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΨΥ

Δελτίο Τύπου του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας, Νευροεπιστημών και Ιατρικής Ακριβείας «ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ» (ΕΠΙΨΥ) για τις αντιλήψεις και τις απόψεις των εφήβων απέναντι στους πρόσφυγες/μετανάστες στην Ελλάδα με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Μεταναστών, την Τετάρτη 18^η Δεκεμβρίου 2019

Τα τελευταία χρόνια, και με αφορμή τις αυξανόμενες προσφυγικές ροές στην Ελλάδα, πλήθος ερευνών και δημοσκοπήσεων έχουν επιχειρήσει να εξετάσουν τις στάσεις και αντιλήψεις όσων ζουν στην χώρα μας για τους πρόσφυγες/μετανάστες-ωστόσο σπάνια οι έρευνες συμπεριλαμβάνουν τις απόψεις των νέων εφηβικής ηλικίας για το ζήτημα. Το ΕΠΙΨΥ συμμετέχει στον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Μεταναστών συνεχίζοντας τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της «Πανελλήνιας έρευνας για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των έφηβων-μαθητών» (Έρευνας HBSC/WHO) με την ενότητα «Πρόσφυγες/μετανάστες μέσα από τα μάτια των έφηβων-μαθητών στην Ελλάδα».

Η εφηβεία αποτελεί περίοδο κατά την οποία διαμορφώνονται, μεταξύ άλλων, οι στάσεις, οι απόψεις και τα συναισθήματα απέναντι σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Έτσι, η διερεύνηση και ταυτοποίηση των χαρακτηριστικών εκείνων - ατομικών, οικογενειακών και κοινωνικών - που κάνουν τους εφήβους να διακρίνονται θετικά ή αρνητικά απέναντι στους πρόσφυγες/μετανάστες μπορεί να βοηθήσει στην τροποποίηση μέσα στο σχολικό ή το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, των αρνητικών στάσεων και αντιλήψεων και να διευκολύνει τον αμοιβαίο σεβασμό, τη συνύπαρξη και την ενσωμάτωση.

Συνοψίζονται παρακάτω πρόσφατα (2018) ερευνητικά δεδομένα του ΕΠΙΨΥ, τα οποία προκύπτουν από απαντήσεις 11, 13 και 15χρονων μαθητών στην Ελλάδα:

-Από τις απαντήσεις των μαθητών σε ένα «θερμόμετρο συναισθημάτων» που εξετάζει θετικά και αρνητικά συναισθήματα για τους πρόσφυγες/μετανάστες που ζουν στην Ελλάδα, διαπιστώνεται πως σχεδόν 3 στους 5 έφηβους μαθητές (57,7%) έχουν **θετικά συναισθήματα** για τους μετανάστες/πρόσφυγες, ένας στους 4 (25,3%) **ουδέτερα** ενώ ένας στους 6 (16,9%) έχει **αρνητικά συναισθήματα**.

-Οι έφηβοι-μαθητές ρωτήθηκαν, επίσης, για το κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με μια σειρά από προτάσεις που αναφέρονται σε δικαιώματα και ευκαιρίες που κατά τη γνώμη τους θα πρέπει να έχουν οι πρόσφυγες/μετανάστες στην Ελλάδα. Στη συντριπτική τους πλειονότητα (90,6%) οι μαθητές **συντάσσονται με την άποψη ότι τα παιδιά των προσφύγων/μεταναστών πρέπει να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες στην εκπαίδευση** με τα άλλα παιδιά ενώ σχεδόν 4 στους πέντε συμφωνούν με το ότι οι πρόσφυγες/μετανάστες πρέπει να έχουν την ευκαιρία να διατηρούν τις **συνήθειες, τον τρόπο ζωής** τους (79,5%), τη δική τους **γλώσσα** (78,9%), και να έχουν **ίδια δικαιώματα** με όσους ζουν στην Ελλάδα (77,3%). Τρεις στους 5 μαθητές (60,7%) συμφωνούν με την άποψη ότι οι πρόσφυγες/ μετανάστες που ζουν στην χώρα για αρκετά χρόνια πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να **ψηφίζουν στις εκλογές**.

- Τα **κορίτσια** σε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό σε σύγκριση με τα αγόρια (61,4% και 53,9%, αντίστοιχα) συντάσσονται με τις παραπάνω απόψεις απέναντι στους πρόσφυγες/μετανάστες και τοποθετούνται στη θετική πλευρά της κλίμακας συναισθημάτων απέναντι στους πρόσφυγες/μετανάστες.

- Οι **11χρονοι και οι 13χρονοι** μαθητές εμφανίζονται σε υψηλότερο ποσοστό να συντάσσονται με τις παραπάνω απόψεις απέναντι στους πρόσφυγες/μετανάστες, με εξαίρεση τις απόψεις σχετικά με το δικαίωμα ψήφου και τις ευκαιρίες στην εκπαίδευση, για τις οποίες η κατά κανόνα θετική στάση δεν διαφέρει σημαντικά μεταξύ των μαθητών των τριών ηλικιακών ομάδων.

- Οι έφηβοι από οικογένειες **μεσαίου οικονομικού επιπέδου** συμφωνούν σε σημαντικά **υψηλότερο** ποσοστό με το σύνολο των προτάσεων που αφορούν τα δικαιώματα των μεταναστών/προσφύγων, σε σχέση με τους συνομηλικούς τους τόσο από το ανώτερο όσο και από το κατώτερο οικονομικό επίπεδο.

-Οι έφηβοι από οικογένειες **ανώτερου οικονομικού επιπέδου** συμφωνούν σε σημαντικά **χαμηλότερο** ποσοστό με την πρόταση να μπορούν να ψηφίζουν οι πρόσφυγες/μετανάστες που ζουν στη χώρα για αρκετά χρόνια, σε σχέση με τους ομοτίμους τους οικογενειών του μεσαίου και του κατώτερου οικονομικού επιπέδου.

- Οι 15χρονοι με υψηλά επίπεδα **ενσυναίσθησης** (κατανόησης και έγνοιας για τους άλλους) έχουν σε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό θετικά συναισθήματα για τους πρόσφυγες/μετανάστες (61,7%) συγκριτικά με τους ομοτίμους τους που εμφανίζονται με χαμηλά επίπεδα ενσυναίσθησης (51,7%). Ωστόσο, η ενσυναίσθηση δεν φαίνεται να σχετίζεται με τις στάσεις και αντιλήψεις των 15χρονων για ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες του πληθυσμού αυτού.

-Οι έφηβοι με τουλάχιστον έναν γονιό που έχει γεννηθεί εκτός Ελλάδας εμφανίζονται σε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό (63,9%) με θετικά συναισθήματα για τους πρόσφυγες/μετανάστες, συγκριτικά με εκείνους με γονείς γεννημένους στην Ελλάδα (55,6%).

Σύμφωνα με την **Άννα Κοκκέβη**, Ομοτ. Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών και Επιστ. Υπεύθυνη του Τομέα Επιδημιολογικών και Ψυχοκοινωνικών Ερευνών του ΕΠΙΨΥ, «*Η πλειονότητα των έφηβων-μαθητών στην Ελλάδα είναι, σε γενικές γραμμές, θετικοί προς τους πρόσφυγες/μετανάστες. Το γεγονός αυτό όμως δεν πρέπει να μας εφησυχάζει καθώς μια σημαντική μερίδα μαθητών εκφράζουν αρνητικά συναισθήματα και δεν πιστεύουν ότι οι πρόσφυγες/μετανάστες πρέπει να έχουν ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες με τους υπόλοιπους ανθρώπους που ζουν στην χώρα μας*». Τονίζει επιπλέον ότι «*Το σχολείο είναι κατάλληλος χώρος για τη διαμόρφωση στάσεων και απόψεων με στόχο την ενίσχυση της αλληλοκατανόησης και ενσυναίσθησης των μελών του (εκπαιδευτικών και μαθητών) και θα πρέπει μέσα στο σχολικό περιβάλλον να ενισχύεται η ανάπτυξη στάσεων και συμπεριφορών που προάγουν της αξίες της ισότητας, του σεβασμού και της πολυπολιτισμικότητας, ούτως ώστε να αποτελεί χώρο θετικής εμπειρίας για όλους*».

Πηγή: Όλα τα παραπάνω στοιχεία προέρχονται από την έρευνα του ΕΠΙΨΥ με τίτλο «Πανελλήνια έρευνα για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των έφηβων μαθητών» (Έρευνα HBSC/WHO). Η έρευνα διεξάγεται στο πλαίσιο του διεθνούς προγράμματος «Health Behaviour in School-Aged Children», τελεί υπό την αιγίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και επαναλαμβάνεται ανά τετραετία σε περισσότερες από 40 χώρες. Στην Ελλάδα πραγματοποιείται από το ΕΠΙΨΥ από το 1998 με την επιστημονική ευθύνη της Ομοτ. Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Ά. Κοκκέβη και παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τον τρόπο ζωής των εφήβων και τους κινδύνους που απειλούν την υγεία τους, συμβάλλοντας στην παρακολούθηση των υπό εξέταση συμπεριφορών και φαινομένων μέσα στο χρόνο, την παρακολούθηση της κατάστασης στη χώρα μας συγκριτικά με άλλες χώρες αλλά και στην αξιολόγηση σχετικών μέτρων και πολιτικών που εφαρμόζονται. **Στην έρευνα του 2018** συμμετείχε πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα 3.863 μαθητών της ΣΤ΄ Δημοτικού, της Β΄ Γυμνασίου και της Α΄ Λυκείου από 238 σχολικές μονάδες. Διενεργήθηκε με την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας. Κατόπιν γονικής συναίνεσης, οι μαθητές απάντησαν σε ανώνυμο ερωτηματολόγιο που χορηγήθηκε ομαδικά στις τάξεις του δείγματος χωρίς (ή με διακριτική) την παρουσία εκπαιδευτικών. Η έρευνα του 2018 υλοποιήθηκε χάρη στην εθελοντική συμβολή μελών ΔΕΠ και φοιτητών ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας και χρηματοδοτήθηκε μερικώς από τον ΟΚΑΝΑ και την Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Προαγωγή της Γνώσης στις Ψυχικές Διαταραχές».

Πληροφορίες : Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας, Νευροεπιστημών και Ιατρικής Ακριβείας «ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ» (ΕΠΙΨΥ)

Ιστοσελίδα: www.epipsi.gr

E-mail: erevna.hbsc@epipsi.gr

<https://www.facebook.com/EPIPSI.UMHRI>

Τηλ: 210 6170 -834, -844, -849